

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytöredékben.

Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök SZÓZATA a katolikus nagyközönséghez.

A legkomolyabb s ugyanakkor a legkényesebb feladat a tanuló ifjuság nevelése, amely föladatot több-kevesebb sikerrel teljesíti az egyház s a szülői ház s kiveszi belőle részét iskola és állam egyaránt. Az érdek közös s a közreműködés kötelesség és áldás.

Ez utóbbi időben a tanulóifjuság nevelése érdekében tagadhatatlanul nagyon sok történt; rendelkezések bocsájtattak ki erkölcs, testfejlesztés s higiénia tekintetében; hangsúlyozták, hogy a féltett kincs, az ifju nemzedék hitének, erkölcsének s erejének megóvásában kezet kell fognia minden számottevő tényezőnek; hangsúlyozták, hogy szülők s nevelők, iskola s otthon egészítsék ki kölcsönösen munkájukat s ugyanakkor felébredt az érzék társadalomban s államban egyaránt, hogy a tanulóknak az iskolán kívüli viszonylataiban is hártassák el, ami gátlólag hathat s káros befolyással lehet a nevelésre.

A modern iskola bizonyára el is indul e nevelői irányban s megtesz minden tőle telhetőt, hogy fejlessze a hitéletet s nemesítse az erkölcsöt; kiterjed figyelme a fenyegető vagy már is mutatkozó er-

kölsi bajokra s különös súlyt fektet majd arra, hogy nem-szülői háznál, idegenben elhelyezett tanulók úgy higiénia mint erkölcs tekintetében oly házakhoz kerüljenek, hol nem károsul testük-lelkük s hol az életmód nem rontja el azt, mit az iskola épített.

De ezt a nevelői irányt a társadalomnak is kell pártfogolnia. Nemcsak helyeselnünk kell az új vezető elveket, de közre is kell működnünk, hogy a tanulóifjuságnak oly menhelyeket s otthonokat nyissunk, hol vallásos életet, erkölcsi fejlődése biztosított, — hol a közfegyelmén túl gondos nevelők őröknek erkölcsi tisztasága felett, — hol a szokás az elméleti erkölcsöt a gyakorlati életbe ülteti át, — szóval, hol tiszta a levegő s nap-sugaras a milió a test és lélek kifejlődésére. Kellenek jó katolikus internátusok!

Székesfehérváron van már ilyen! Szerényen, a kezdet kezdetén áll, de alapitanunk újat már nem kell; lelkes emberek e részben már megelőztek. Ami azonban nagyon is kell s amire a t. közönség közreműködését kérem, ez az intézetnek, a Szt. Imre-konviktusnak biztosítása s fölvirágoztatása. Kezdeményező lépéseit már sikeresen megtette s ha pártfogásra talál, bizonyára nagy szolgálatára lesz a kath. intelligenciának. Ez intézet célul tűzi ki magának, hogy lélekben s

testben erős nemzedéket neveljen s egyet-értően az iskolával elősegítse a tanárok nevelői munkáját. Oly intézette akar fejlődni, mely a tanulók elhelyezését, táplálkozását, foglalkoztatását, szórakozásait, mindenekelőtt pedig hitéletét s erkölcsiségét illetően minden igényt kielégít s ez értelemben istenes s hazafias munkát teljesít.

Ily intézetre Székesfehérváron szükség van s aki e intézetet segíti, sok szülőnek gondját enyhíti s közreműködik egy reményteljes nemzedéknek, az utókor támaszának kinevelésében.

Ezért irányítom én a katolikus nagyközönség figyelmét „A Székesfehérvári Püspöki Szt. Imre-Internátus Egyesületére” és kérek minden érdeklődőt, hogy az Egyesületet nemes céljai érdekében támogatni sziveskedjék.

Dr. Prohászka Ottokár,
megyéspüspök.

Az előkészítő bizottság felhívása.

A Székesfehérvári Püspöki Szt. Imre-Internátus Egyesület célja kettős. Egyrészt a már szerény keretek között létező és eddig magánkezelésben volt középiskolai Szent Imre-Internátust akarja gondjaiba venni, berendezésében és méreteiben az igényeknek megfelelő igazi diák-otthonná fejleszteni, másrészt pedig a nevelés anyagi

Hárfa-hangok.

Hallod-e, édes,
Mű sír az ének
Lágy epedőn bísz
Éjjelen át?
Csillagsugarban
Füredik a lelkem
S ujjongva zengi
Hívó dalát:
Főj ide hozzám!
Aetheri fényben
Nagyobb az ember . . .
Szébb a világ . . .
Főj ide! . . . Várlak
Angyali álom
Lopja szivedbe
Önönmagát . . .
Jössz? . . . Ó! Te drága,
Angyali lélek.
Végtelen vággyal

Hűn szeretőd
Megtisztul minden
Földi salakjól:
Látva a tiszta,
Angyali nőt,
S fel a magasba
Tör fel a lelkem
Végtelen lesz a
— Látóhatár —
Lelked a lelkem
Dalra fakasztja
S dalolom lelkem
Fény sugarát . . .

Rónai Elemér.

Az ezredes.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —
Pozsonyban voltunk s hegyi kirándulásra készültünk De míg a többiek összekerülnek, mi ketten nővéremmel, rövid sétára indultunk a Ventur-utca. Csak egy kereskedésig szándékoztunk, voltaképen az volt a cél. Pozsony összes meg-

nézhető kirakata nem érdekelt úgy minket, mint az. Mert ott mindig láttunk olyat, a miben kedvünk telt, a mit óhajtottunk. No és valamit óhajtani sokszor nagyobb öröm, mint aztán birni.

Akkor is egy sajátos szép legyezőt láttuk ott a kirakatban. Egy legyezőt Pozsony látképével. És épen az öreg királyi várral! Még pedig a nyugvó nap égő sugarai világításában.

A kirakatban a főhelyet foglalta el, mert a közönség állt, rézszögekkel fektete deszkára erősítve.
— Nagyon szeretném! sugtam nővéremnek, mert sokan nézték. Hisz épen a várom van rajta!

— Drága lesz intett, a nővérem.
— Csak megkérdezem, siettem megnyugtattani s bementem a kereskedésbe.

— Kérem mi az ára a kirakatban lévő legyezőnek?

A kereskedő mosolygva hajolt meg.
— Az kérem, kép.
— De egy deszkára erősített legyező van a kirakatban, azt kérdezem, — magyaráztam . . .
— Hisz az, épen az a legyező, a deszka háttér s a szögek, mind festve van, olyan híven, mintha a legyező lenne kiállítva.

Elszűgyenlettem magam s kifordultam.
— Már sokan jártak így, vigasztalt a ke-

Sövegjártó János

vászon kereskedése

menyasszonyi kelengyék

olcsó, szabott árak mellett.

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Mal lapunk 8 oldal.

00000237

gondjaival küzdő vidéki családok (tanító, kishivatalnok) kiváló tehetségű és erkölcsű gyermekeinek akarja az internátusba való bejutását megkönnyíteni.

Az előkészítő bizottság, megyéspüspökünk dr. Prohászka Ottokár megbízásából az Egyesület alapszabályait kidolgozta és azoknak püspöki jóváhagyását megnyerte.

Küldetése befejeztével a bizottság az alakítandó Egyesület sorsát a katolikus Nagyközönség kezébe teszi le. Hazánk, társadalmunk, mindnyájunk szemefényéről, az ifjúság helyes neveléséről van szó, ezen a téren nem szabad kísérletezni, nem szabad elméleteket gyártani vagy a meddő lelkesedésnél maradni, ezen a téren mindenekelőtt cselekedni kell. *Lépjén be minden érdeklődő az Egyesület tagjai közé és igyekezzék ismerősei között az eszmét terjeszteni.*

Az Egyesület tagjai a következő módon osztályoztatnak:

1. **Pártoló tagok** azok, akik az egyesület törekvéseit bármilyen adománnyal elősegítik.

2. **Rendes tagsági díj** évi hat korona.

3. **Díjaztsági díj** egyszerre, esetleg öt évi részletben fizetendő száz korona.

4. **Alapító tagsági díj** egyszer esetleg tíz évi részletben fizetendő ezer korona.

Alapszabályaink szerint az Egyesületnek nők is tagjai lehetnek.

Alakuló közgyűlésünk f. évi május hó 23-án d. e. 11 órakor lesz a szfvári belvárosi kath. kör. helyiségében, amelyre külön meghívót nem bocsátunk ki.

Az előkészítő bizottság:

Krencz Ignác
apát-hanonok elnök.

Kovács János
tanulm. felügyelő tőthár

Károly Ignác
ciszl. r. főgimn. tanár,

Dr. Kuthy József
nyug. főigazgató,

Dr. Szabady József
egyház. ügyész,

Dr. Vass József
theol. tanár, igazgató,

bizottsági tagok.

Tanulmány-ut.

Szirbek József városi elemi iskolánk igazgatója a múlt évben nagyértékű tanulmány-utat tett Münchenbe, a hol az iskolaviszonyokat tanulmányozta. Az iskolaszék legutóbbi ülésében azt az óhaját fejezte ki, hogy ez a kiválóan érdekes tanulmány közkinccsé téve, minél többek kezébe jusson. A Fejérmegyei Napló egyik legkedvesebb feladata lévén a tanítás ügyének szolgálata, szívesen vállalkoztunk arra, hogy Szirbek igazgató úr igazán szép munkájának megismerését minél szélesebb körre nézve lehetővé tegyük. Elolvasását melegen ajánljuk nemcsak a szakfőiskolák, hanem a nagyközönségnek is.

Székesfőhérvár szab. kir. város tekintetes Törvényhatósági Bizottsága Rauscher Béla városi bizottsági tag úr indítványára s az iskolaszék ajánlatára alulírottak abban a kitüntetésben részesítette, hogy a város költségén kiküldötté a müncheni kiállítás tanügyi részének tanulmányozására.

Ezen tanulmányutról, melyen Kniesz Ferenc kártársam saját költségén szintén résztvett, óhajtok az alábbiakban röviden elszámolni.

Szept. 22-én este a fél 10 órai vonattal indultunk Komáromon és Győrön át Bécsbe, ahova másnap reggel fél 7-re érkezünk meg. Szept. 23-át Bécsben töltöttük s ezt a napot Bécs nevezetességeinek futólagos megtekintésére és körutazási jegyeink megszerzésére fordítottuk s csak 24-én reggel 7 órakor folytattuk utunkat Bécs-újhely, Semmering, Bruck, Leoben, St. Michael, Selzthal, Bischofshofen és Salzburgon át Münchenbe, ahova megszakítás nélkül s mindig gyorsvonaton utazva aznap este 10 órakor érkezünk meg.

Nem akarom az iskolaszék s a törvényhatósági bizottság n. t. tagjait utunk szépségeinek leírásával fárasztani, hiszen jelentésemnek nem ez a célja, csak azt jegyzem meg, hogy aki ezt az utat megteszi, örökre emlékezetes lesz előtte.

Münchenben teljes öt napot töltöttünk s abból három és fél napot kizárólag a kiállítás tanulmányozására, a többit egy iskola és a város nevezetességeinek, képtárainak megtekintésére szenteltük.

A kizárólag München városra által rendezett kiállítás a Bavaria mögött, illetve mellett el-

terülő ligetben öt nagyobb és számos kisebb épületben volt elhelyezve. Ezen a nagyszabású, felette érdekes és tanulságos kiállításon méltó helyet kapott a nédiskola is. Mindjárt a bejáratnál jobbról foglal helyet mintegy jelképezve, hogy az iskolák az alapjai azoknak az ipari produktumoknak, amelyek itt a kiállításban a néző elé tárulnak. Husz nagy terem foglalja magában a tanítás eszközeit s a tanítás eredményét az I. osztálytól kezdve fel a VIII. ig.

Az egész kiállítás jellege megkapó, művészi, nemcsak azért mert a művészi nevelésre vonatkozó dolgok foglalmak el legnagyobb tért, hanem azért is, mert a tárgyaknak az elrendezése, az egészek az összeállítása művészi érzékkel és izléssel van keresztülvívve. Meglátszik azonnal, hogy az oktatásban döntő súlya van a rajznak s a művészi izlés fejlesztésének.

Az értelmi nevelés terén meg a modern pedagógiai elveknek szereznék mindenütt érvényt s a szemléltető eszközök bemutatása bizonyára minden nézőben igaz csodálatot kelt. Meglátszik, hogy a fősúlyt a gyermek megfigyelő képességének fejlesztésére fordítják.

A szemléltető eszközök három nagy termet töltenek be. Az első teremben mindjárt egy épülfelbén levő nagy emeletes ház modeljével találkozunk az építéshez szükséges összes anyagokkal. Be van itt mutatva kicsiben mindaz, ami az építésnél anyagban vagy eszközben előfordul, a homoktól kezdve a tégláig, a vakoló kanálját a felvonó gépig. Ily szemléltető eszközök mellett aztán lehet eredményt produkálni.

Ugyanabban a teremben két nagy táblát találunk a falra felfüggesztve, a mely az I. és II. osztály szemléltetői oktatásának (beszéd- és értelemgyakorlatok) anyagát, a szemléltetés és megfigyelés tárgyköréit tünteti fel. Ezek a következők:

I. osztály. 1. A gyermek szobájából az iskolaszobába. 2. A játszótér. 3. Az utcán. 4. Az omnibuszban és tetején. 5. Karácsonyi ünnepek után. 6. A jégen. 7. A varrónőnél. 8. A templomban. 9. Az aqunriumban. 10. Az iskola kertjében. 11. A madárkalitka mellett. 12. A réten. 13. A gyümölcsárúnál. 14. A parasztudvarban. 15. A baba.

II. osztály. 1. Az iskolában. 2. Az építész-nél. 3. Az iskolakert ősszel. 4. Az óra és az idő. 5. Az öt érzékszerv és használata. 6. A fürdőben. 7. A konyhában. 8. Az asztalnál. 8. A lakatosnál. 10. A mosókonyhában. 11. Isar folyónál.

reskedő. Különböben a kép nem is eladó, mert játékony célra ki lesz sorolva. Hanem sorsjegyek még kaphatók.

— Kérem adjon hát a sorsjegyekből, de olyat, a mi megnyeri, — s örömmel vittem a sorsjegyeket, mintha már meg is nyertem volna a képet. Mikor kijöttem, nővérem néhány lépésnyi távolban egy nő támogatott.

A kopotás küljére öreg uriaszony nagyon reszketett.

— Eljöttök szegényt. Nem láttam, hogy ki tette, csak már támolyogni láttam. S elesett volna, ha meg nem fogom, magyarázta nővérem a helyzetet.

Az öregasszonyka rám pislogott s erősen fogta nővérem karját.

— Nem értem a szép magyar nyelvet, fordult hozzám kérő mosolylyal németül, de kérem, ne higgyék, hogy azok a katonatisztek löktek félre. Azok urí emerek. És Ziner főhadnagyot ismerem is. Hisz szalutált is nekem. De még mondta is: Mainhold kapitányné asszony, van azarcscém. Hanem azok az utánuk jövő izék... Igen azok ütöttek el. S ha ez az angyalisziv meg meg nem sajnál, Mainhold kapitányné asszony szépen a földre esett volna s most ezek mind rajta taposnának.

— Isten őriz! biztatta nővérem kedvesen, bizonyonnyal mások is szívesen féltették volna. S most még szívesen haza is vezetjük kapitányné asszonyt, ha lakását megmondja.

— Epen emilt van s egy közeli házra mutatott. Igazán olyan jó mint egy angyal. sugta nekem, ugy-e?

— Mindig, mindenkihez, bizonyítottam én. Aztán átvezettük az öregcséket a megjelölt házba. De a lépcsőn nem tudott még egyedül fölmenni, fájt a lába, melyet estében megütött.

Fölvezettük hát a lépcsőn is. Ott megfogta kezünket s könyeztet szegényke.

— Minő jők! milyen nagyon jők! Óh hogy az Isten nem adott nekem leányt!

Aztán bekért lakására, mert szeretné néhány virággal megköszöni.

Furcsa ódon kis szobákba vezetett, de tele volt a lakás napfényvel, virágokkal s családi képekkel. A főhelyen egy kikent-kifent katonatiszt olajfestésű arcképe függött. Olyan sajátos kevés művészettel volt festve.

— A flam, mutatta be az öregasszony Mainhold Ferdinánd ezredes.

— Itt miut hadnagy van levéve, ugy-e? kérdeztem udvariassan, elhallgatva, hogy épen olyan, mint az élcapok hadnagyal.

— Igen; igen akkor hadnagy volt. Ugy-e milyen délceg?

— Szörnyen délceg, erősíttem furcsán.

De a virágait nem hagytuk leszaggatni, azzal a kifogással, hogy sajnáljuk a letört virágot. Inkább megígértük, hogy madj eljövünk megnézni további nyílásukat. Különösen, ha majd a Yucca virágja kinyílik. Ugyis nagyon érdekel a pálmalióm.

Azzal elbucszunk s lesietünk az utcára. A mint a kapun kilépünk, találkozunk Tarnay Malvinnal.

— Mit csináltak itt? Hol jártok itt? kérdezte nagy gyorsan.

— Önkéntes mentők voltunk. A humanizmus terén működünk s most sietünk haza, végeztem vele gyorsan.

De Malvin nem hagyott békét, míg apróra mindent meg nem tudott.

— No, tőlem ezt várhatta volna! A humanizmus nekem nem elemem. Én kitérek előle. Nem fizeti ki magát.

— Itt kifizette volna neked magát, mondtam egész komolyan. Nagyon sneidig katonatiszt fia van a kapitánynének.

— Katonatiszt?

— Ezredes.

— Láttatok? Milyen? Fiatal? Délceg? kérdezte egyre-másra.

— Szörnyen délceg.

— Mit csinált? Mit mondott?

— Semmit sem csinált. A falhoz volt támaszkodva és hallgott.

— De hát, hogy hagyhattatok ott csak úgy állni és hallgatni?

— Mit háborgattuk volna. Olyan melán nézett ránk nagy kék szemével.

— De ilyet! Ott hagyják állni és hallgatni? Vigyetek el engem, ha megint elmentek. Kérlek vigyetek el!

— Nem tudom, nevettem én, ha lesz-e még időnk. Mert néhány nap múlva haza utazunk.

Malvin sarkon fordult s szó nélkül ott hagyott.

— Mért mondtad neki ezeket? kérdezte nővérem szemrehányón.

— De édesem, nevettem én, hisz igaz. Ott volt a kapitányné fia és igazán nem szólt semmit. És igazán a falhoz volt támaszkodva. És igazán melán, vagyis inkább együgyűn nézett el ránk a kép vásznáról, nagy vizenyős-kék szemével.

— Igaz, nevetett nővérem is megnyugtatta. Így igaz minden.

Még a Pázmány-utca sarkához sem értünk, mikor valaki utánunk sietett s megfogta vállamat. Malvin kacagva kapaszkodott belém.

— Tudok mindent! Tudom, miért nem beszélt Mainhold Ferdinánd. De megbocsátok ne-

12. A parkokban. 13. A konyhakertben. 14. Az állomáson. 15. A boltban.

Ezeket a dolgokat a 6—8 éves gyermekek képzetkörünek bővítésére s megfigyelőképességének emelésére használják fel. Nem adnak a tanítónak részletes utmutatást, csak a tárgykört határozzák meg, a mely körül mozognia kell és szabad. A feldolgozás teljesen a tanító egyéniségére van bízva. Nem akarnak egyes dolgokat beemléztetni, céljuk az, hogy a tanuló ismeretei minél több oldalról bővíljenek s a hozzájuk intézett kérdésekre értelmes és folyékony feleleteket adjanak. Szóval, hogy megtanuljanak látni és beszélni.

A másik terem a földrajzi oktatásnál használt eszközöket s az oktatás eredményét tünteti fel. Tankönyvet — leszámítva az olvasókönyvet — nemcsak a földrajz tanításánál, hanem egyáltalán nem használják. A gyermekek a földrajz tanításnál nemcsak térképeket rajzolnak, hanem a tanult földrészek növény- és állatvilágából is rajzolnak egyes típusokat bemutatott modellek után. Az óra végén a tanultakat röviden összefoglalják s füzetekbe beírják, sőt a hallott és tanult dolgokról leírásokat készítenek, hogy a tanultak minél mélyebben bevésszék ap emlékezetükbe. Hogy ezen jegyzeteket főleg kezdetben a tanító utbaigazítsa, sokszor előírása vagy tollbamondása alapján készülnek, természetesenek tájalom.

A harmadik terem a biológiai csoportokat, München és Bajorország jellegzetes fáit, cserjéit, az erdők állatvilágát stb. mutatja be. Kitérőt állatok, a méh és a hangya egész életét feltüntető alakzatok állanak a szemléltetés szolgálatában. Nagy aquariumokban halak uszkálnak, békák, kigyók, szalamandrák mászkálnak megfelelő vízi növények között. A terem másik része a kertí veteményeket foglalja magában igazán bámulatos utazatokban. Ehető és mérges gombák egész gyűjteményét találjuk együtt. Mind mind az oktatás megannyi szemléltető eszközei. Művészi kivitelű történelmi, néprajzi, földrajzi, természettudományi képeink nagy sokasága, fizikai eszközeink egész tárháza, a vegytani anyagok halmaza is mind e célt szolgálja. S hogy mindez nemcsak a kiállításon szerepel, hanem az iskolában is rendelkezésre áll, arról a megszemlélt iskolában alkalmunk volt meggyőződni.

A szemléltető eszközök nagy sokasága mellett ott találjuk — külön termekben — a gyermekek rajzait, kézimunkáit, írásbeli dolgozatait

oly módon csoportosítva, hogy abból az egyes tantárgyak egész tanmenete sorozatos egymásutánban kivethető legyen. A tanuló irkái, írásbeli dolgozatai, térképvázatai, képekkel illusztrált természetrajzi, fizikai, vegytani és földrajzi jegyzetei ugyanis úgy vannak kinyitva és leszogezve egyik a másik után, hogy abból a végzett tananyag sorozatos egymásutánban szemlélhető legyen.

A rajzlapok az elkészítés sorrendjében izléses kötésben diszelegnek s hogy állandóan kézben vannak, mutatja nemcsak a közönségnek a rajz iránt való érdeklődését, hanem azt is, hogy az iskola érdemes és eredményes munkát végzett.

Általában elmondhatjuk, hogy a müncheni iskolákban a rajzra különös súlyt helyeznek. Nemcsak a rajzórán, hanem majd minden órán rajzolnak. A természetrajzi órán lerajzolják a növényt, az állatot, amelyről tanulnak, a fizikai és vegytani órán a szemléltetésre használt tárgyakat, a bemutatott kísérleteket.

Az I—IV. osztályban még tömegtanítás folyik. A V. osztálytól kezdve már csoport vagy egyéni tanítás következik. A IV. osztályig az illető osztálytanító, azontúl külön rajztanító vezeti a rajzoktatást.

A Riedel-strassen levő iskolában, amelyet meglátogattunk s amelyről később részletesebben fogok szólni, többek közt egy rajzórán is jelen voltunk. Az V. osztályban, amelynek óráján részt vettünk, csak 22 tanuló találtunk. Kérdésünkre, hogy csak így kevés gyermek jár az V.ik osztályba, az iskola főtanítója azt válaszolta, hogy az osztálynak 44 tanulója van, de a gyermekek felét hazaküldték, mert ők sok gyermekkel a szemléltetés után való rajzoktatást sikerrel végezni nem lehet. Az osztály másik fele a következő órán fogja ugyanazt rajzolni. (Oh boldog müncheniek! mit szólnátok ti, ha tudnátok, hogy nálunk 100—130 gyermek van egy-egy osztályban hering módjára összezsúfolva s mégis eredményes munkát várnak tőlük?)

A rajztanítás anyaga az alsóbb osztályokban körülbelül megegyezik a miénkkel. Az V. osztály rajzainak a tárgyai: gyümölcsök, virágok, kert és házi eszközök stb. Többnyire színes ceruzarajzok a távlat és testiség feltüntetése nélkül. Mikor a fentvezetett iskolában voltunk, éppen egy zabszalát rajzoltak. Nemcsak a tanító, hanem a gyermekek kezében is ott volt a zabszalát a tanító magyarázata és szemléltetése után a legtöbb gyermek meglepő ügyességgel rajzolta le.

Megjegyzem, hogy a rajzórák az V. osztálytól kezdve a rajzteremben folynak le.

A tanmenet különben óráról órára megvan állapítva s úgy a lerajzolandó tárgyat, mint annak tökéletes rajza vagy festett alakja a tanító rendelkezésére áll. Azokat a közoktatási ügyosztály bocsátja a tanító, illetve az iskola rendelkezésére. Azonfelül még módszeres utmutatást is kapnak a tanítók minden tantárgy tanításához.

A közoktatási ügyosztály vezetője tanácskozással Kerschenshteiner János, a ki valamikor maga is müncheni elemi iskolai tanító volt.

A VI. osztályban már az ecsetgyakorlatok viszik a főszerepet. Virágokat, madarakat s ezeket festik és rajzolják. A VII. osztályban díszítő ecsetgyakorlatokat végeznek tányérok, dobozok, tojások, diványvankoson. A tárgyakat már három dimenzióban készítik. A rajzok részint kértarajzok, részint festettek. A VIII. osztályban folytatják és tökéletesítik a tárgyaknak távlat után való rajzolását. Tárgyaik: asztal, szék, ablak, ajtó, edények, madarak megfelelő színezéssel, virágok és lepkek. Ez utóbbiak különösen kedvelt tárgyak.

Az elemi iskolai tanuló rajzaiknak mintegy folytatását képezik a továbbképző és iparos iskolai tanuló rajzai. Minthogy azok, a kik a népi iskola felsőbb osztályait elvégzik, nagyobb részt ipari pályára lépnek, a népiskola 5—8 osztályára már mintegy megveti az iparisiskolai tanuló továbbbi rajztanulásának az alapját. Négyen jól tudják a bajorok, hogy az iparosnak, ha pályáján sikert akar elérni, a rajzügyességre nagy szükség van, azért a népisiskolai rajztanítás egyik célja, hogy a gyermekekben felkeltse a rajz iránt való kedvet, a melyet aztán az ipari pályára lépve haszonnal fejleszhetnek tovább.

A leányok tanmenete nem egyezik meg teljesen a fiukéval. Minthogy a leányoknál a rajz más célt szolgál s főleg a kézimunkák díszítésére használják, azért a rajzolás tárgyai is mások, mint a fiuknál. Az alsóbb osztályokban szalágyrajzok s a virágoknak természet után való rajzolása képezi a rajztanítás anyagát, később a tanultakat egyes tárgyak: vázak, edények, tolltartók, tintatartók, tollnyelek stb. díszítésénél alkalmazzák. Mindennek később a kézimunkáit veszik nagy hasznát.

A rajz után a kézimunka, a kézügyesség az, a melyre a müncheniek a legnagyobb súlyt fektetik. Nyolc-tíz szoba zsúfolva van az iskolában készült férfi és női kézimunkával. Külön

ked, hadarta nagy vígan. Egyenesen oda szaladtam a kapitánynéhez. Bemutattam magam, hogy a ti barátjátok vagytok s hogy azért jöttem, mert te a napernyőt ott felejtetted.

— De ugyan? tiltakozott nővérem.

— Hát miért? Hisz nagyon szívesen fogadott, kacagott Malvin. Megmutatta nekem is a fia arcképét. Meg is hitt, hogy jójékk el megnézni, ha a Yucca virágozni fog. El is fogok látni hozzá. Sokszor elmegyek és meghódítom az ezredest.

Nevetve kívántunk sok szerencsét a biztos sikerű hadjáratához. Mert a harcosság felgyőzelem.

Két nap múlva Malvin épen fölcsörtetett nagynénkhöz, hogy tölünk elbucsuzzon. Mert mi másnap reggel haza akartunk utazni,

Alig volt ott egy negyedóra, mikor új vendégek érkeztek. Az öreg kapitányné jött hozzánk s elhozta bemutatni ezredest fiát. Hadd köszönje meg az is, hogy akkor anyját haza vezettük.

Mikor a bemutatás után ránéztem Malvinra s láttam kárvalott arcát, csak a leges-legjobb nevetés tartott vissza, hogy föl ne kacagjak.

Az ezredest, a Malvin által céiba vett ezredest, arcképének készítése óta, az idő, vagy talán jóévtánya, nagyon deformálta, hogy kis alakja majdnem kisebb volt, mint magas s jámbor arca mérgesen neki vörösödött. Haja és bajsa pedig, mint a tarka sörte-kéfe.

Es a mint ott állt egy apró karszéken, rövid lábait a szék alá húzva, alakja még kisebbnek és még göbölyűbbnek, pocakosabbnak látszott.

Es . . . és . . . a mit mondott, a mit beszélt, arra nem lehetett volna a Szentírás szavait alkalmazni: „A te szavad lépteim vezérénnyé és világgossá az én utaimon.”

Mert nem volt abban sem fény, sem világosság.

De az rám nem tartozott, azért szívesen szóltam hozzá s mindig belevontam a társalgásba Malvint is, ki személyes sértésnek vette az ezredestől, hogy ilyen s úgy állt ott, mint egy mérges, megkárosodott ügyfél.

Es mindig türelmetlenebb és türelmetlenebb lett, végre idegesen fölugrott.

Elbucsuzott s elment.

Mikor kikísértem, mindjárt az ajtónál mérgesen megragadott.

— Hisz ez borzasztó! Szeretném megverni!

— Kik? kérdeztem nevetve.

— Azt a kettőt.

— De miért?

— Hogy mer az az ember ilyen lenni?

— Tehet ő róla? A mit pedig a természet

elkövet, azt mindenkinek tisztelni kell.

— De hisz ezzel beszélni se lehet! Se vele, se róla. Se beszélni, se rá reflektálni nem lehet! De ennek csak az anyja az oka. Mért nem mondta meg akkor, hogy még csak az arcképéhez sem hasonlít. Hanem ilyen förtelmes karrikatura!

— Tudod, az anyai szív olyan, mint a modern filozófia. A modern filozófiának pedig a kicsiny nem kicsiny, a nagy nem nagy, a csunya nem csunya, az ostoba nem ostoba, hanem minden másilyen, mint a milyen.

Még dühösebb lett.

— No nekem ott ülhet az anyja a filozófiájával és fiával együtt! De még a Yuccával együtt is. Soha feléje se nézek többé!

Es nagy dühösen leszaladt a lépcsőn.

Csak félév múlva láttuk újra Malvint, akkor voltunk ismét Pozsonyban.

Prémes fölülöttnökre jól behúzódva, — mert

nyirkos hideg téli idő volt. — siettünk a Ventur utcán végig a sűrűn jövő-menők közt. A Mihálykapu felé már annyira tolongtak az emberek, hogy meg-meg kellett állnunk. S ott épen a legnagyobb tolongásban egyszerre elbúknak körül Malvin Mainhold Ferdinánd karján.

Vidám meglepetésűt üdvözöltük.

Mielőtt szót volna, fölismertük a helyzetet, hogy mint menyasszony és vőlegény mennek együtt.

— Tudom, eltaláljátok: mit jelent az, hogy így megyek az ezredestel? Örvendezett Malvin.

Es németre fordítva a szót, bemutatta nekünk az ezredest, mint vőlegényét.

Mig nővérem az ezredeshez szölt, én kacagva mondtam Malvinnak magyarul:

— Visszatértél első szándékodhoz és meghódítottad őt.

Malvin megzavarodva, gyors pislangatással nézett rám. Aztán magába szállt hangon vallott.

— Tudod, Ferdinánd, sohasem fog rájönni, hogy én milyen értéketlen vagyok. Ő mindig olyannak fog látni, a minőnek képzel. Es akár milyen is ő, hidd el, sokkal különb, mint én.

Majdnem szeretettel néztem rá, hogy ilyen igaz beismeréssel beszél magáról.

— Derék, becsülétes leány lettél Malvin, dicsértem is őt. Bizonytal vőlegényed is az és boldogok lesztek.

Melegen búcsúztunk el a jegyespártól, mert épen már el is értük a műkereskedést, a hová indultunk, megkérdezn: megnyertük-e a legyezős képet?

G. Büttner Julia.

szekevényekben vannak a minták, a modellek a tanmenet feltüntetésére. A többi tárgy a gyermeki szorgalom és ügyesség eredménye.

Ott találjuk művészies egymásutánban az apró gyermekkezek papírmunkáitól, az elemi iskolás leánykák mintaszalagjaitól és a fiúk részleges és fűrészgörgetés eredményétől kezdve az iparos tanulók és a segédek dovbakképző iskoláinak valóban bámulatos, ügyes, sőt művészi alkotásait.

A szebbnél szebb női kézimunkák mellett különösen szépek és izlások a műlakatosok munkái s mellettük mindjárt a műfaragók és szobrásztanulók kiállított munkái. A könyvkötő, nyomdász, fényképész, litografus, tüveg és porcelánfestő tanulók munkái is megragadják az ember figyelmét. Mindannyian kiváló szorgalomról és ügyességéről tesznek tanuságot.

Az iskolák felszerelését feltüntetve, teljesen berendezett iskolaszoba talán egyike a kiállítás leglátogatottabb helyiségeinek. Padjai és táblái, a melyeknek mását München minden iskolájában megtalálhatjuk, igen praktikusak. A két üléses, null distanciás padok egy, a padlódhoz szegezett keskeny vassínhez vannak forgathatóan erősítve úgy, hogy a padokat előre-hátra, jobbra-balra, tologatni nem lehet, ellenben takarítás közben minden nehézség nélkül oldalukra állíthatók s így a padok alja is könnyen és tisztára kitakarítható. A tintatartók fedőlappal vannak ellátva s úgy szerkesztve, hogy a pad oldalra döntése esetén a tinta nem ki, hanem a tintatartónak kampóalakúan meggőrdített szárába folyik.

Az iskolatábla szintén igen praktikus. A falhoz erősített vasállvány felső részén egy csiga van s az azon keresztülvetett drótsíneghez van erősítve a fől- és lefelé szabadon mozgatható tábla, melynek egyensúlyozására a zsinog másik végén egy vasvesszőbe illesztett, keresztül furt nehezék van alkalmazva. A táblát tetszésünk szerint huzhatjuk le egészen a dobogóig, vagy tolnhatjuk fel az állvány tetejéig. A táblára tehát sokat írhatunk vagy rajzolhatunk s úgy a tanító, mint a kis gyermeket, könnyelmesen használhatja.

(Polyt. köv.)

Közgyűlés a városnál.

Széchenyi Viktor gróf elnöklése alatt tegnap d. u. közgyűlést tartottak a városatyák.

A főispán kegyeletesen emlékezett meg id. Almásy Ferencnek a törvényhatósági bizottság „buzgó és becsületes” tagjáról, a ki a földműves osztálynak is „kiváló és oszlopos” tagja volt.

Árkay Antal dr. kerületi orvos működésének 25 éves évfordulóját e hó 24-én töltötte be. A főispán meleg elismeréssel emlékezett meg Árkay dr. működésének ezen fontos időpontjáról és arra kérte a közgyűlést, hogy érdemeit jegyzőkönyvben örökítsék meg s erről öt jegyzőkönyvi kivonatban értesítsék. A közgyűlés egyhangú helyesléssel fogadta a főispán indítványát.

A legközelebbi közgyűlés április 27-én lesz.

Saára Gyula dr. polgármester havi jelentését, miután azt a közgyűlés tagjai előre megkapták, tudomásul vette a közgyűlés. A polgármester pótlólag jelentést tett a kanyaró járvány elhatalmasodásáról. A református iskolát bezáratta, mert ott 161 gyermek közül 50 beteg volt. A városban 184 bejelentett kanyaró eset van, ez a szám azonban csak fele a valóságnak, mert a szülők az ilyes gyengébb betegséget eltitkolják. A belvárosi óvodát szintén bezáratta a polgármester.

Pénzes Imre a borfogyasztási adó tetemes csökkenése miatt szólalt fel. Indítványozta, hogy szüretkor minden gazda termését figyeljék meg, hogy mekkora (Élénk ellenmondások) Saára Gyula dr. megemlíti, hogy a pinceválságok száma az idén egyszerre 250-el megszorodott. Ezalatt aztán tömérék visszaélést követnek el. Ő azt indítványozza, hogy a pinceválságot csak megbízható emberek kaphassanak. A polgármester panaszkodik a borügynökök gyengeségéről, a kiket ügyesebb, erősebb emberekkel kell felváltani. Fister János v. b. t. leírja a kijátszás módját. A kimerő barátainak mutatja be a vendégeket, ha a „spicli” jön, ő től az ivóknak,

a kik az vallják, hogy nem fizetnek a borért. Így játszik ki a törvényt. Ő is melegen pártolja a polgármester indítványát a szigorítás tekintetében.

A továbbképző ipari tanfolyamok állami kezelésbe való átvételéről értesítette a miniszter a közgyűlést, amit az annál szívesebben vett tudomásul, mert a városnak semmi anyagi kiadást nem okoz.

Daranyi Ignác minisztert üdvözi a közgyűlés és csatlakozik, illetőleg új feliratot intéz Aradvármegye feliratával kapcsolatban az önálló jegybank ügyében.

Az alsóbbrendű vasutakra Budapest önálló cselekvési szabadságot kér a törvényhozástól. A közgyűlés helyesli ezt.

A bérkocsisok nemrég megerősített díjszabásukat felemeltetni óhajtják. A tanács némi változást engedélyezett: pl. a kétlovosok felőri hajtás után eddig 1 kor. 20 fillért fizettek, ezután 1 k. 60 fillért, minden további negyedóránál 60 fillért. Az egylovas az első félóránál 1 koronát, aztán negyedóránál 10 fillért kap. A tanács indítványa értelmében a gyakoribb fuvarok a régiek maradtak, a ritkábbakon emeltek. A közgyűlés hozzájárult a változtatáshoz.

A kavánházi zárórákat a tanács az érdekeltek stúri panasza után szintén tulszigorunak találván, 1 órával meghosszabbította úgy a zenélést mint a fennmaradást.

A balatonparti vasut kártalanítási ügyében a tanács jelenti, hogy Weil Ede, az építő részvénytársaság megbízott ügyvédje a város minden kifogását tulzottnak és alaptalannak tartja. A közgyűlés most már pert indít a kiséjállítás ügyében. A miniszter a vasut megnyitására július 9-ig adott halasztást.

Három temetés költségét, 297 koronát, a melyeket 7 év után most követelnek a városban, a közgyűlés kiutalványozza.

A városi templom építésének ügye egy késő minisiter jóváhagyás miatt elhalasztódván, a régi hullaház eltvóltítása aktuálisá vált. A hullaházat, valamint a vele kapcsolatosan építendő ravatalozó helyiséget a Feltámadási (csutora) temető kaleti sarkán az ut mellett fogják felépíteni. Az építési költség 4000 koronát tesz ki. Lits Ferenc v. b. t. felmenti, hogy nem lesz-e később vallási kifogás esetleg a szentelt temető miatt, mivel a hullaházba bármely vallásu embert is felvesznek. Saára Gyula dr. polgármester megnyugtatta a felszólalót, hogy az építés helye tulajdonképen kívül van már a temetőn.

A városi kertészeti állás Mődlich Rezső nyugalmoba vonulására (nyugdíja 1440 kor. lesz) megüresedvén, arra pályázat hirdették. A pályázóknak valamely kertészeti tanfolyam végzését igazolniuk kell.

Több fizetéselemést és kegydíj ügyét a Saára Gyula dr. polgármester indítványára a költségelőirányzó bizottság elé utalta a közgyűlés. A polgármester szerint nagyon nehéz a helyzete a hatóságnak, ha a költségvetésben elő nem irányozott összeg kiutalását a közgyűlés kötelezővé teszi, a mire nincs fedezet. Ezt az elvet kéri más esetekre is irányadónak tekinteni.

A Torna Club kérelmére, a mely az országos kerületi tornaversenyt városunkban óhajtja tartani, ezer koronát szavazott meg a közgyűlés.

Több fizetéselemést megszavazott a közgyűlés.

Az ipariskola építését a közgyűlés Fröschl Jánosra bízta. Az építéshez felhasználják az árverési fölöslegekből befolyt 20 ezer koronát, a Zichy Jenő gróf által ipari célokra adott, közíg. letétben levő 2726 koronát.

A város gondoskodik állandó állatorvos helyettesről:

Tóth Artur: Majd helyettesít Pollák Armin (óriási derültség.)

A Holtner-Madaras-féle hagyaték-ból a derék cselédek jutalmazására bizonyos összeg jutott. Az örökösök 3200 koronára rugó temetést rendeltek s a végrendelet fölbontása után kitűnt, hogy az elhunyt csak 800 koronát rendelt a temetésre. Most az örökösök azt akarják, hogy a város szintén járuljon hozzá a temetési díjhoz. Mivel azonban a közgyűlés egyszer már elutasította az örökösök ezen kérését, Nagy Ignác és Holly Géza dr. indítványára ezt az elutasító határozatot most is fenntartotta.

A posta épületnél bizonyos megtakarításokat akart a város eszközölni. Az átvételnél azonban a posta mégis kifogásolta azt. Most követelik a pótlásokat, a melyek 800 korona-összegegrugnak. Meg kell csinálni.

A közgyűlés 46 óraker végződött.

A tornászok városunkban.

A tavalyi piros pünkösdi napjának fénye, élénk mozgalmassága — úgy látszik — megismétlődik. Ötszáz derék tornász, egész Magyarország testedző egyesületeinek színe-virága látogat el hozzánk, hogy bemutassa munkáját s még inkább megkedveltesse a testedzés művészetét, illetőleg mindenkit meggyőzzön annak valóban nagy szükségességéről.

Szerdán délután az ügyben fontos értekezlet volt a város ház nagyertermében, a melyen városunk színe-java megjelent, előre is jeleztve azt a nagy érdeklődést, a mely ez iránt a gyönyörű ünnepély iránt már most mindenütt ébren van.

Az értekezletet Széchenyi Vikt.: gróf főispán nyitotta meg, jeleztve a célt, mely a tornász ünnepélyek által a közönségre háramlik. Erős testben van az erős lélek, az acélos izmokra az egészséges testre szükség van a hazának, hogy egészséges lelku emberek építsék fel hazánk jövődjét. A magyar tornászok megtisztelt városunkat, mert úgy tudják, hogy városunk közönségének magyaros vendégszerete minden nemes ügy előtt kaput tár. A tornászok meg akarják kedveltetni városunk közönségével is ezt a nemes sportot, azért jönnek közeink. A főispán reményli, hogy olyan kedves fogadásban fogják őket részesíteni, a mi méltó Fehérvár közönségéhez.

Turján József pénzügyigazgató, a Tornaclub elnöke az ünnepély részleteiről nyújt tájékoztatást. A tornászok 29-én pünkösdi szombatján d. u. érkezének, a verseny főrésze a két ünnepen folya le a klub pompás és minden tekintetben kitűnőnek bizonyuló nagy területén, a Sóstón. Az első napon versenyeznek a Toldi-díjért, a mely Fadrusz Jánosnak egyik legszebb alkotása, (a farkasokkal küzdő Toldi Miklós) a melynek értéke legalább 10 ezer koronára tehető. Eddig az aradi tornászokat kivéve mindig a budai tornaclub birtokában volt. Most eldől, hogy hátha van nálunknál is erősebb. Második nap az országos testedző egyesületek vándor díjáért foly a küzdelem. Azontúl lesz még több díj: a városé, a megyéé, a hölgyeké, a Torna-klubé, a kormányé. A többi érdemdíjakat a budai tornaegyesület adja. Magyarországon körülbelül 100 testedző egyesület van. Ezek közül 63 egyesületet szólítottak fel versenyre, közülük 25 egylet jelentkezett körülbelül 500 taggal. Van köztük 3 női egyesület is.

A vezetőség a fővédnöki állásra Erzsébet Amália kir. hercegnőt, a vezérő bizottság elnökévé Széchenyi Viktor grótot, az elnökségbe Prohászka Ottokár dr. megyéspüspökkel az élükön városunk és megyénk előkelőségeit kérte fel.

Végül Galambos Ede az országos tornász szövetség kiküldötté intézett lelkes beszédet a megjelentekhez. Később megtekintették az ünnepély területét és teljes melegegedésüket nyilvánították a tapasztaltak fölött.

UJDON SÁGOK.

— Prohászka püspök akadémikus. A Magyar Tudományos Akadémia megtisztelte önmagát. Tegnap d. u. tartott össziülésében 43 szöval 7 ellenében tagjai közé választotta Prohászka Ottokár dr. megyéspüspököt, a magyar katolikus egyház dicsőségét. Hogy mekkora értéke van ennek a kitüntetésnek, nem tartjuk szükségesnek bővebben fejtegetni. Megyéspüspökünk anynyi érdemet szerzett, a szellemek harcában öd óriási munkát végez, hogy hazánk első tudós testülete, a melyben közel egy száz esztendő óta a legnagyobb és legkiválóbb tudósaink foglaltak helyet, indítatva érezte

magát erre a lépésre. Tudjuk, hogy Prohászka Ottokár püspök diadalmas világ nézetének ellenségei is vannak s különösen a Tudományos Akadémia hosszabb idő óta nem állott azon az állásponton, amely a kath. Egyház irányait favorizálta, de éppen azért bír fontossággal ez a tény, mert az ellenfél kényszerült legyőzni önmagát, megtagadni elfogultságát és átnyújtani a pálmát annak a férfinak, aki meggyőződéssel és meggyőződésből apostola egy világeszmének, a diadalmas világnézetnek, mely az újabb Magyarországnak valósággal a lelkek forradalmát, illetőleg regenerációját idézte elő.

Főpásztorunkat, a ki tegnap este visszaérkezett székvárosába, ma délelőtt számosan üdvözölték a kivitetés alkalmából.

— **Az Oltáregylet** Istenben boldogult Steiner Fülöp püspöknek, a székesfehérvári oltáregyesület megalapítójának emlékére szobrosz. miséjét május 1-én, szombaton; rendes havi szent miséjét pedig vasárnap tartja reggel 8 órakor a szemináriumi templomban.

— **Katonai előléptések.** A szokásos májusi előléptések alkalmából a honvédségénél előléptek: Próbald Károly I. osztályú főhadnagy vezérhadbiztosai, haraszti Bernolák János hadbiztosai, koronpai Brunszvik Lajos őrnagy alezredesse, Skultéti Aladár és Tóth Kálmán főhadnagy századosai, Hrehus Béla és Illés László hadnagy főhadnaggyá, Marosfy Sándor és Kovács Gyula zászlós hadnaggyá, a tartalékban Fejes Ödön hadnagy főhadnaggyá lépett elő, azonfelül Balassa Sándor, Fülöp János, Vámos Ferenc, Pográc Frigyes ápr. 1-én kinevezett hadnagyok a május 1-én kaptak.

A közös hadseregben Spanelli Adolf hadnagy főhadnaggyá, a csendőrségénél Bezeredy Titus hadnagy főhadnaggyá lépett elő.

— **Esküvő.** Csik István városi mérnök május 4-én kedden d. e. 11 órakor vezeti oltárhoz a székesegyházban Vida Pál kir. számvizsgáló bájos leányát, Irénkét.

— **Sorozatos előadások.** A „Modern magyar” poétáknak, Ady Endrénének, Duttka Ákosnak és társainak juttatott külön előadás az elmúlt vasárnap a gimnázium dísztermében dr. Vág Sándor főreáliskolai tanár. Nem hallgatta el ki foratlanságukat, egyik-másikuk érzékeny, egész erkölcsstelen irányzatát, de mindamellett vagy tehetőséget és határozott új irány kezdését látta bennök. Előadása nagyobb részében Ady és Duttka java költeményeit olvasta fel és kommentálta melegen lelkesedéssel. A szezon vég bizony kicsiny közönség mindvégig feszült figyelemmel és nagy élvezettel hallgatta a temperamentumos előadást, ha itt-ott nem is értett teljesen egyet a felolvasóval a költemények értékelésében.

— **Bory Jenő** városunk szülötte, a kinek szoborművei és egyéb alkotásai egyik elismerést a másik után szerzik meg számára, úgy látszik, hogy az ország művészeinek véleménye szerint is az ifjabb művész generáció legtehetségesebb tagjaként szerepel. Az országos képzőművészeti tanács e héten tartott ülésén döntött az 1000 koronás Ferenczy-ösztöndij fölött s azt egyhangúlag Bory Jenőnek ítélte oda. Feladat volt: egy fél életnagyságú férfi akt mintája tetszés szerinti beállításban. Művésznök pályanyertes figurája az építőművészetet szimbolizálja, jobb kezében magasra tartott függő önnal, baljában a Vizivárosban építendő templom gipszmodelljével. Hasonló síhere volt pár héttel ezelőtt, a mikor a Nadányi-féle 500 koronás ösztöndíj kiadásáról volt szó. Pályáztak rá a Benczur, Székely és Strobl-féle mesteriskolának egy-egy az illető igazgató tanár által ajánlott növendéke s az országos képzőművészeti társulat igazgatósága az ösztön-

LEGJOBB CIPŐTISZTÍTÓSZER

NIGRIN

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. NIGRIN egészségi szempontból melegen ajánlítható, mert NIGRIN folytonos használatánál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

ST. FERNOLENT, Bécs
cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

díjat egyhangúlag Bory Jenőnek ítélte oda. Pályaművek voltak: Krisztus szobor, amely most a Múcsarnokban a tavaszi kiállításon van a szedreker tetető Guzmits síremléke s a Bandi gyerek, mely Fehérváron már vagy 20 példányban ismeretes. Művészbarátunknak csak gratulálhatunk a szép valóban praktikus elismeréshez.

— **Tanárok kirándulása.** Faldy Miksa dr. a néhai kedves emlékü utazásrendező örökét *Vértés* keresek. akadémiai tanár vette át. Két év előtt Párisba, tavaly Skandináviába vezette társaságát, az idén a következő utat szándékozik megtenni: Bécs, Innsbruck, Zürich, Luzern, Genf, Lyon, Marseille, Nizza, Genova, Milano, Venezia. A kirándulás 3 hétig tart s csak 420 koronába kerül, ami az óriási utat, a sok látványt és a pompás ellátást tekintve, amelyről az előző évek utasai a legnagyobb meglepődéssel és dicsérrel szólnak — valóban potomság. A társaság július 3-án indul utnak.

A főtisztelendő lelkész kedő Papság és a katolikus közönség szives figyelmébe.

Évről-évre szomorubbán tapasztaljuk, hogy Urnapkor, a legméltóságosabb Oltárszénység nyilvános imádságra rendelt ünnep alkalmával a szokásos lombágak beszerzése mindig nehezebbé válik. Ennek oka részben a helyi viszonyok sajátos alakulása, részben az erdők ritkulása vagy pedig hogy az erdők egy jelentős része nem katolikusok birtokába került.

Ezek alapján szívesen felhívjuk a lelkész kedő papság figyelmét a következő hirdetésre:

Olcso, izléses, célszerű és könnyen kezelhető urnai sátrak készítésére vállalkozom.

NAGY JÓZSEF
asztalos.

Székesfehérvár, Széchenyi-u. 24.

Szívesen mellékeljük a következő melegen ajánló sorokat ír:

Elismervény.

*Szívesen elismerem, hogy az urnai sátrat célszerűen, díszesen és a mi fő jutányos áron állította ki.
Pátká, 1909. április 14.*

Schier József
plebános.

— **A holnapi művészet.** A Dunántúli Köz-művelődési Egyesület javára május hó 1-én, szombaton a városi színházban tartandó hangverseny iránt Székesfehérvár egész társadalmában nagy az érdeklődés. Az estén először fog bemutatkozni városunkban Fodoré Aranka a m. kir. Operaház ünnepelt első alténekesnője, aki hatalmas hangjával és zenei kiváló képzettségével dalszínházunknak ma egyik legnépszerűbb tagja. Továbbá bemutatkozik még P. Kornay Margit, jeles operett-subrett énekesnő és Garas Márton a Magyar Színház drámai társulatának előkelő tagja, aki ragyogó tehetségével ez évadnak nem egy nagy sikerét elérte. A teljes műsor méltán fog városunkban feltűnést kelteni és az eddig meg-

nyilatkozott érdeklődés igazolja, hogy nem is fog elmaradni a teljes siker és hogy lelkesedéssel fog sietni városunk előkelő művészt, pártoló, közönség a felette értékes művészi estén való részvételre. A zongora kíséretet a D. K. E. elnökségének felkérésére dr. Kneifel F. látja el.

— **Megjötték a katonák!** A boszniai katonák, kik ezelőtt két hónappal lementek Boszniába a golyó és kartács elé, itthon vannak. Vonatuk tegnap d. u. 1 óra 40 perckor robogott be a pályaudvarra, ahol már nagy tömeg várta őket. Kün volt a honvédeknek is, amely a zászlókkal feldíszített vonat beérkezésekor vérpezsdítő magyar nótákat huzott. A lelkes honfiak örömmel borultak szorított nyakába, akik örömléteket sirtak a viszontlátáskor. Kün volt az állomáson az egész tisztikar, azután a kölcsonos üdvözölés után újra rázendített a zenekar s magyar nóták hangjai mellett marsoltak végig utcáinkon a derék katonák. Isten hozta őket!

— **Segédjegyző választások.** Nagylángon Török Ferencet, Szabadbattyánban Nagy Lászlót segédjegyzővé, továbbá Nagylángon Tamer Jenőt, Polgárdin Német Tibort községi irnokká választották.

— **Fokozatos nyereséyesítések.** A nagy. kir. szabad, Osztálysorsjáték most kezdődő XXIV. sorsjátékának ma nyilvánosságra hozott nyereségy tervezete 15.000 darabbal kevesebb sorsjeggy mennyiség tartalmaz, amennyiben az eddigi 125.000 helyett csak 110.000 sorsjeggy kerül kibocsátás alá. Dacára a sorsjegyek ezen nagy redukálásának a sorsjeggy árak változatlanul megmaradtak, sőt ugyanigy a 600.000, 400.000, 200.000, 100.000, 90.000, 80.000, 70.000, stb. koronás főnyeresemények is kisorsolásra kerülnek. Ez által a XXIV. sorsjáték minden résztvevője 12 ½ %-al nagyobb eséllyel játszik ezen főnyereseményekre mint a lefolyt sorsjátékban.

— **A munkásbiztosító pénztár lemondott** elnökének, Heckenast Kálmánnak helyét a tegnapi választáson töltötte be. Egyhangúlag Ofner Mórt választották utódául.

— **A Polgári lövészkeret megnyitása.** A Polgári lövészkeret megnyitása május 9-ikére van tervezve. Déli 1 órakor társasbéd lesz, amelyet délután céllövészet, tekeverseny és sétahangverseny követ. A társasbédre már most lehet aláíratkozni! Pete János egyesületi pénztárnoknál.

— **Műkedvelői előadás.** A Déli vasutiműhely dalegyiet "a Kecskeméti megtartandó országos dalversenyen való részvételi költségének fedezésére május hó 16-án műkedvelői színelőadást rendez. Színré kerül a „Náni” című népszínmű mérsékelt helyárrakkal.

— **Bohém modern estély** az Otthon kávéházban május 1-én és 2-án Bocskay Béla és Bella országszerte közkedvelt modern kabaré művészek humoros előadása kitűnő új műsorral. Kezdeté 9 órakor.

— **Vonatgázolás.** Borzalmas szerencsétlenség történt ma délelőtt a helybeli vasuti állomáson. Zádori József podgyászhorád, aki már 24 év óta áll a DV. szolgálatában az állomás perronja alatt a vágányok közt söprögetett. Amint az egyik tolató vonat elől kitérve el akart sietni a közlekedő mozdony utjából, esett a sínprók közt s ebben a borzalmas helyzetben érte szomorú vége, az elgázolás. A vonat kerekkel teljesen ösötörték a lábait és egész derekát. A szerencsétlen ember rövidesen kiszáradt. Hulláját a városi hullaházba szállították. A szerencsétlenségért mulasztás vagy gondatlanság senkit sem terhel, mert kezelőszemélyzet megadta a szabályszerű jelzéseket.

— A hitelszövetkezet május 1-től kezdve csak a szombati napokon szolgáltat ki fát az állományon levő fatelepen.

— Nagylelkűség a törvény előtt. Megható jelenet játszódott le a törvényszék előtt szerdán délelőtt. Snitt Ferenc, Magdits István etyeki c. kanok volt inasa volt a vádlott, a ki körülbelül egy évvel ezelőtt feltörte urának szekrényét s abból 100 korona pénzt s több értékes tárgyat ellopott. A lopás után megszökött urának házából s hosszabb ideig csatangolt Olaszországban. Néhány hónapja érkezett csak haza, amikor azt hitte, hogy búne elvült. A csendőrség letartóztatta s a törvényszék elé állította számadásra. A nas beismerte bűnét és bocsánatot kért urától, aki mint tanu szerepelt a büntnyben. Most megható jelenet következett. Magdits István kijelentette, hogy megbocsátja volt inasa vétkét és nem kívánja megbüntetését. A törvényszék erre felmentette a vádlottat. Ritkán találja meg a maga szerepét az emberszeretet a bűnös ember sorának intézésében.

— A közlő permetezési idény alkalmából a I. szőlőbirtokos közönség figyelmébe ajánljuk a Magyarországon gyártott dr. *Aschenbrandt féle „Bordói-por”* használatát, mint a szőlő és (buronya) peronosporájának legkiválóbb, legjobban

tapadó és azért a legolcsóbb ellenszerét. A magyarországi gazdasági akadémia növénykörtani állomása négy évi kísérletezés után véleményét a következő szavakba foglalta össze: „Az összes eddig használatban levő permetező anyagok közt teljes résre hájtallannul megadhatjuk az első helyet a bordói porból készült oldatnak. Kiváló tapadó-képessége biztosítja használhatóságát és elterjedését ezen anyagnak, a mellyel az újabb permetező anyagok közül egy sem versenyezhet.” Különösen a két év előtti szomorú tapasztalatok után, miket szőlősgazdánk a permetezés terén szereztek, a fokozottabb elővigyázat nagyon helyén van. A bordói por oldatának elkészítéséhez szakértelem nem kell s így ez a legegyszerűbb munkásra is rábízható, amellet pedig az oldat elkészítése csak néhány percet vesz igénybe.

Egy özevgy asszony gazdaasszonyi állást keres magányos keresztény öreg urnál esetleg plebániában, helyben vagy vidéken. Cim a kiadóhivatallban.

— Tűz az Öreg-utcán. Tegnap délelben a harangszó után tűzet jelzett a harangkongás városunkban, Fister Vendel István Öreg utcán lakó gazda udvarán egy hatalmas szalmakazal fogott tüzet. A tűzoltóság a vett értesítés után a hely-

színére sietett, azonban ekkor már nem volt szükség a tűzoltási munkára, mert a közelben levő honvédség már véget vetett a veszedelemnek. A kár mintegy 500 korona, biztosítás útján megtérül.

— Betörők. A város határában fekvő Ezer pusztán Szabó Gábor birtokosnál szerdán éjjel betörők jártak. Az ismeretlen tettesek a major közepén álló tyúkólat törték fel s ellopták tyúkokat. Ellopták azonfelül a hűtőben nagy mennyiségben levő tejet is. A rendőrség nyomoz a tolvajok előkerítésére.

Elegáns Princzess és Sport gyermek kocsik és gyermek ágyak nagyválasztékban állandóan raktáron Márkus Simon Fia cégnél Jókai-utca 16.

Piaci árak:

Buza	27-20	27—
Rozs	18-60	18-40
Árpa	17—	16-60
Zab	19—	18-80
Tengeri	16-60	



Hirdetmény.



Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztályorsjáték (XXIV. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

— A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Huszonegyedik Sorsjáték.

110.000 sorsjegy, 55.000 nyeremény.

Első osztály. Betét 12 korona. Huzás: 1908. május 21. és 23.		Második osztály. Betét 20 korona. Huzás: 1908. jún. 17., 17. és 19.		Harmadik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1908. júl. 14., 15. és 16.		Hatodik osztály. Betét 24 korona. Huzás: 1909. szeptember 22-től október 21-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 1.000,000 Egy millió korona	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1	Jutal. kor. nyer. á
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	1	60000
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000	1	40000
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000	1	20000
3 á	2000	3 á	3000	3 á	10000	1	10000
5 á	1000	5 á	2000	5 á	5000	1	8000
8 á	500	8 á	1000	8 á	2000	1	6000
30 á	300	20 á	500	10 á	1000	1	5000
100 á	100	110 á	300	120 á	500	1	4000
3350 á	40	4350 á	80	4850 á	130	2	3000
3500 nyer.	Kor. 304000	5000 nyer.	Kor. 528000	5500 nyer.	Kor. 916500	2	2500
Negyedik osztály. Betét 40 korona. Huzás: 1909. augusztus 10., 11. és 12.		Ötödik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1909. szeptember 2., 3. és 4.				4	2000
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona			5	1500
1 á	90000	1 á	100000			25	10000
1 á	30000	1 á	30000			50	5000
1 á	20000	1 á	20000			405	2000
1 á	15000	1 á	15000			760	1000
3 á	10000	4 á	10000			1140	500
5 á	5000	6 á	3000			30600	200
8 á	2000	10 á	2000				
10 á	1000	15 á	1000				
120 á	500	135 á	500				
4850 á	170	4825 á	200				
5000 nyer.	Korona 1.120.500	5000 nyer.	Korona 1.076.500				

Az I. osztály huzása 1909. május hó 19. és 21-én tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1909. évi április hó 25-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lukács.

Hazay.

A peronoszpóra leghatékonyabb ellenszere a
Dr. ASCHENBRANDT-féle

Bordói-por

amint azt úgy a külföldi mint kilenc éves hazai tapasztalatok igazolják. Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendőket nem rontja! A burgonyavész ellen használt szerek közt is a leghatásosabb!

A lisztharmat legbiztosabb gyógy- és óvszere a **Dr. ASCHENBRANDT-féle**

Rézkén-por

mely a szőlőt egyttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

50 kg. zsákban kg.-kint	bordói-por	68 f.
10 és 5 " " "	bordói-por	72 " "
2 " " " "	bordói-por	73 " "
50 kg. zsákban kg.-kint	rézkénpor	45 f.
10 és 5 " " "	rézkénpor	49 " "
2 " " " "	rézkénpor	50 " "

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet mielőbb megrendelni. A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, a használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker. Alkotmány utca 31. szám.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető:

Kováts Pálnál Székesfehérvár.

Szigethy Testvéreknel Székesfehérvár.

Déri József és Fiánál Ercsi.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szőgyeny-Marich-utca.

Allandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

börkabátok, utazó bundák,

raglán-felöltők, kabátok.

Ujabb rendszerű kocsik!



HIRTLING PÁL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár Raktár: Simor-utca 35

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges műhelyemet.

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

Nagyméltóságú

Zichy János gróf

szőlészete elad

egy nagyban, mint zárt palackokban saját főzésű valódi ó törkölypálinkát 2:10 K, új törkölypálinkát 1:90 K, cognacot 5 K árban literenként, palackkal együtt.

Csomagolás önköltségen számitatik. — — — Szállítás utánvétellel történik. Megrendelések

Uradalmi intézőség Tác

(Fejérm.) címre kéretnek.

VÉDJEGY.



Az eredeti Singer-varrógépek valódi árusító ezen védjegyről ismerhetők fel.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árusító ezen védjegyről ismerhetők fel.

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők árusítanak és forgalomba hoznak, mind a régi SINGER-féle varrógépek utánzatai. Ezek természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek s nem is a SINGER-varró gép részvénytársaságtól származtak, — miért is ügyeljünk a védjegyre, mert csak ezen védjeggyel ellátott varrógépek a valódi, eredeti SINGER-gépek.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban Szent István-tér 1.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázólsz-er puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára

Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képereteknek 40 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden-szinben.

Keil-féle legfinomabb cipőcém 30 fill.

Mindenkor kaphatók:

Flits Pál és Langraf Gábor és Fia cégnél, Székesfehérvárott.

Bicske: Keller Szilárd.
Devecser: Böhm József.

Sárbogárd: Braun Miksa.
Veszprém: Bakos Kálmán.

Székesfehérvári utmutató.

Fűszer:

FLITS PÁL FIA
fűszer és csomagoló üzlete
Nádor-utca 4.

SZIGETHY TESTVÉREK
közvetlen kávébehozatala és
fűszer csemege kereskedők
Kossuth-utca.

IFJ. TÖGLGYULA
festék és cement
főraktára.
Városház-tér 1 sz.

**Keresztény
fogvasz. szövetkezet**
Szűgyény Marich-utca.
Fiók üzlet Szabolcs-utca.

BRUZSA GYÖZÖ
fűszer, festék és liszt ke-
reskedő
Szabolcs-utca 58 sz.

HERMANN MIHÁLY
fűszer és liszt keres-
kedő
Tobak-utca 2 sz.

KOVÁTS ISTVÁN
fűszer és liszt keres-
kedő.
Palota-utca 15 sz.

KÜMMEL KÁROLY
csemege, fűszer és liszt
kereskedő
Rákóczi-utca 7 sz.

Noszko Horváth Gyula
fűszer, liszt és borkereskedő
Halász-utca 10 sz.

Hus:

FLEISCHER MÓR
mészáros mester
Iskola-utca
Marhabus.
1 kgr. I. r. leveshús 26 kr.
" II. " " " 24 " "
" pörkölt és gulyás 24 " "
" felső rostélyos
és hátszín 28 " "
Borjúhús.
1 kgr. combja 36 kr.
" " " " 34 " "
" " " " 30 " "

ASZTALOS GYULA
hús, szalonna, zsír és egyéb
hentes áru üzlete
Iskola-utca 6 sz.

HAMMER IGNÁCZ
hús, szalonna, zsír és egyéb
hentes áru üzlete
Üzlet: Palota-utca 24
napl. piac: Szűgyény
Marich-utca.

Cukrász:

BINDER GYULA
Városház-tér 5 sz.

Sütők:

CSERNYAY VILMOS
sütődéje, naponta friss
Graham kenyér kapható.
Palota-utca 16 sz.

MOHAI FERENCZ
sütődéje naponta friss
sütemény kapható
Simor-utca 33 sz.

Divat:

Keresztes Zsigmond
divat árúháza
Városház-tér.

Knazovitzky Béla
kamarai szállító, kalap, cipő,
uri és női divat különleges-
ségek nagy raktára. Szabott
árak.
Nádor-utca.

FALVAY FERENCZ
úri és női divat
Kossuth-utca.

KOVÁTS ANTAL
úri és női divat
Városház-tér.

ALMÁSSY ISTVÁN
férfi divat üzlete
Városház-tér.

VARGA ISTVÁN
női szabó műterme
Nádor-utca 7 sz.

ORSZÁGH IMRE
női szabó
Nádor-utca 3 sz.

Rehorska Vilmos
műfesto és vegytisztító
intézet
Üzlet: Háltér 1.
Telep: Tobak-utca 21 sz.

NOLL NÁNDOR
műfesto és vegytisztító
intézet
Városház-tér

PAPP KÁROLY
utóda Szlatkovszky József
műselyem festő vegytisztító
intézet
Üzlet: Városház-tér 5 sz.
Telep: Palota-utca.

AUERBACH JÓZSEF
mosó intézete
Jókai-utca 10 sz.

NAGY IGNÁCZ
mosó intézete
Lákatos-utca 10 sz.

Férfiszabók:

KISS ANTAL
Kossuth-utca 4 sz.

FAZEKAS LAJOS
Kossuth-utca 13 sz.

WEIHINGER LAJOS
Kossuth-utca 16 sz.

Bognár és Kristóf
férfi szabók
Rákóczi-utca 2 sz.

Cipészek:

FÜZY MÁRTON
Kossuth-utca 7 sz.

HÁRY GYULA
anatómiai cipész üzlete
Budai-ut 28 sz.

KOVÁTS JÓZSEF
Kossuth-utca 5 sz.

NÉMETH SÁNDOR
Kossuth-utca 4 sz.

POLLÁK REZSŐ
férfi és női cipész
Nádor-utca 7.

RÉDEI GÉZA
Kossuth-utca 15 sz.

Sándorovits testvérek
uri és női cipészek
Sas-utca.

VIRÁGH I. FERENCZ
Simor-utca 2 sz.
úri és női cipész.
Saját készítményű cipő
raktár.
Megrendelések pontosan
eszközöltetnek.

Kalapos:

DITTRICH EDE
férfi kalap üzlete
Szűgyény Marich-utca

Fürdő:

ÁRPÁD-FÜRDŐ
Kossuth-utca.

Különbélek:

PETE GYULA
fényképész
Várkor-ut 28 sz.

KLÖKNER PÉTER
cs. és kir. udvari könyv,
zenemű, papír és fényké-
pező cikkek kereskedése.
Nádor-utca.

KUBIK LŐRINCZ
könyv és papírkereskedő
és könyvkötészete
Nádor-utca.

HELMAN SÁNDOR
könyvkötészete
Szent Imre-utca 1.

HEIN MÁRTON
hangszerkészítő
Kossuth-utca 2 sz.

Schnetzer Nándor
üveg, porcz. épület üveges
Szűgyény Marich-utca 5 sz.

PAPP LÁSZLÓ
vaskereskedő
Szűgyény Marich-utca 1.

KNAZOVITZKY ELEMÉR
vaskereskedő
Nádor-utca.

PAPP SÁNDOR
szij és nyereg gyártó
Nádor-utca.

IZINGER KÁROLY
szígyártó
Bank-utca

KÜMMEL BÉLA
mű és kereskedelmi
kértészete
Kossuth-utca.
Telep: Kert-utca.

IFJ. LERF FERENC
mű és kereskedelmi kertész
Palota-utca.

NEUBARTH LIPÓT
órás és ókszerész
Nádor-utca.

BAKOS JÓZSEF
kádármester
Malom-utca 6 sz.

BOHN ALAJOS
kefekötő
Bank-utca 6 sz.

PERCZ IMRE
esztergályos
Simor-utca 27 sz.

KOVÁCS GYÖRGY
kocsigyártó
Fazekas-utca.

GERVEIN MIHÁLY
kovácsmester.
Készít mindennemű új és
divatos kocsikat.
Vörösmarty-tér 1.

KÖNIG KÁROLY
készműves és kőszőrüs
Városház-tér.

KÖNIG JÓZSEF
készműves és kőszőrüs
Kossuth-utca 7.

**Vendéglők és
kávéházak:**

BARNAI IGNÁCZ
Magyar Királyhoz címzett
kávéháza és szállodája
Nádor-utca.

FEKETE GÉZA
„Otthon kávéház“
Mozl.
Kossuth-utca 17 sz.

Özv. Emhecht Gyuláné
Dréher féle sörcsarnok
Bank-utca 1 sz.

RÉDEI VILMOS
Vörösmarty kör
vendéglő tulajdonosa
Kossuth-utca.

Zichy-Ilget kioszkja
Május 1-én megnyílik.
Naponta elsőrendű zenekar.

GÁRDOS ZSIGMOND
„Korzó kávéház“
Nádor-utca.

UNTERBERGER LÁSZLÓ
„Balaton kávéház“
Kossuth-utca.

OBERMAYER IMRE
vendéglős
Lákatos-utca 3 sz.

HEGYI JÓZSEF
Színházi sörcsarnok
Nádor-utca.

IFJ. HÉJJ IMRE
Arany Ponty
vendéglős
Háltér 3 sz.

IFJ. HÉJJ FERENC
kálozi vendéglős
Tolnai-utca 2 sz.

HORVÁTH MIHÁLY
„Mancozi“-hoz címzett ven-
déglője kitűnő borok s
pontos kiszolgálás
Tobak-utca 7 sz.

KUNTNER JÓZSEF
beszálló vendéglős
Palota-utca 33 sz.

FEKETE JÓZSEF
vendéglős
Vásár-tér 23.

VINKÓCZY KÁROLY
beszálló vendéglős
Vásár-tér 36 sz.

Építők:

SZABÓ JÓZSEF
építési irodája
Várkör-ut 43 sz.

JÁMBOR ISTVÁN
kőműves és ácsmester
Vásár-tér 22.

Vanka Testvérek
ácsmesterek
Palota-utca 71 sz.

KISS KÁROLY
kőműves mester
Palota-utca 67.

Kszantner és Pintér
testvérek
építési vállalkozók
Felsőkirálysor 49 sz.

STREIT JÓZSEF
ácsmester
Palota-utca 57-59 sz.

Ifj. Steszkal Ferenc
okl. kőműves mester és
építési vállalkozó
Szömörce-utca 2 sz.

MARCO DEMARKO
beton és mozaik készítő
Kert-utca 7 sz.

Asztalosok:

NAGY JÓZSEF
épület asztalos
Szechenyi-utca 24 sz.

KÖRÖSY GYULA
épület és bútort asztalos
Távirta-utca.

NYÁRY GYÖRGY
kamarai szállító
épület és mű asztalos
Felsőkirálysor.

FÜSTÉR LAJOS
mű asztalos
Megyeház-utca 15 sz.

KUTI MÁRTON
épület és bútort asztalos
József-utca 2.

TOMAN JÁNOS
mű bútort és épület
asztalos
Háltér 19 sz.

BODA GYULA
épület és bútort asztalos
Lövöde-utca 12 sz.

GERBÁN ISTVÁN
kárpicos
Jókai-utca 4 sz.

Lakatosok:
WÖLCZL JÁNOS
géplakatos
Bástya-utca 8 sz.

KILI JÁNOS
épület és műlakatos
Úsz-utca 21 sz.

WELTZEL LAJOS
épület, gép és vízvezeték
szerelő
Vásár-tér 5 sz.

KOVÁTS JÁNOS
géplakatos műhelye
Háltér 9 sz.

Festők:

GERLITS JÓZSEF és FIA
szóabafestő és mázólok
Jókai-utca 2 sz.

Schmölzt László
cim-, szóabafestő és
mázoló
Vásár-tér 17 sz.

GÜNSBERGER KÁROLY
cim és szóabafestő
Háltér 9 sz.

GUTMANN L. és FIA
szoba, cim-cimer és fanemű-
festő.
lakik József-utca 4.

Temetkezés:

HERMANN KÁROLY
ÉS TÁRSA
„Kegelet“ temetkezési
vállalat
Kossuth-utca